

עין משפט
גד מצוה

לד:

רבי יוסי אומר בין השמשות בהרף עין. פירש רש"ז^א דאין להסתפק צו אלא כשהוא כהרף עין ולא בזמן גדול כמו שמסתפק צו תנא קמא אבל אין לפרש רבי יוסי אין מסתפק בצין השמשות כלל והכי קאמר כהרף עין אני מכיר וזקי צו מתי זה נכנס וזה יוצא ויודע אני מתי הוא יוס מתי הוא לילה^ב דהא בתוספתא דמסכת זבים צפ"ק קמני וכן היה ר' יוסי אומר ראה אחד צין השמשות ואחד דואי ספק לטומאה ולקרצן פירוש שראה צמואלי שצת ציה"ש וזבים שני ראה ציום ספק לטומאה דשמא צין השמשות כולו מן היום והוי יוס מפסיק^ג וטעור או שמא^ד כולו מן הלילה והו שני ימים רזופין וטמא^ה ושמא^ו מן היום ומן הלילה ואיכא שלשה ימים רזופין וחייב קרצן אלמא דר' יוסי נמי מספקא ליה כההוא כהרף עין: **ספק לטומאה ולקרצן**. פירש בקונטרס דשמא צין השמשות ראשון כולו מן היום ושני כולו מן הלילה ול"נ^ז דאי ראשון כולו מן היום שי נמי כולו מן היום^ח ותו דאמר לקמן בשמעמין (דף לה:)‏ העושה מלאכה בשני צין השמשות חייב טהאת ממה נפשך ולפירוש הקונטרס^ט הא איכא למימר שמא צין השמשות דע"ש כולו יוס ומונאי שצת כולו לילה ולא יתחייב טהאת אלא אשם ומפרש רשז"ס ספק לטומאה ולקרצן שראה צין השמשות צמואלי שצת וציה"ש דמונאי יוס שני דשמא צין השמשות שניהם כולו מן היום^י או כולו מן הלילה^{יא} מפסיקי יוס אחד צינתים ואין כאן טומאה או שמא חציו מן היום וחציו מן הלילה והוו רזופין וטמא טומאת שצעה ומתחייב קרצן וקשה לפירוש חזק דשני ימים צין השמשות משמע רזופין ועוד דלפי זה לא משכחת טומאת ו' צלא קרצן ולישנא משמע ספק טומאה לחוד ולקרצן לחוד ועוד קשה לר"י דאש מיירי כשהא כל צין השמשות כמו העושה מלאכה שני צין השמשות כדמפרש רשז"ס א"כ צראה אחת חייב קרצן דהא ציה"ש הו לכל הפחות חצי מיל דהוו אלף אמה דשיעור מיל הו אלפים אמה כדפי' רש"י צפרק שני שעירים (יומא דף סו. וסס) ואומר בראש ד' מיתות (פסהדרין דף סג.) צרה אחת מרובה כג' שהיא כמגדלין לשילה שהם שתי טבילות ושני סיפוגין הרי זה זצ גמור ובתוספתא צריש

מקטת וצין משמע היינו שיעור ק' אמה לכך מפרש ר"ת דמיירי שלא ראה כל צין השמשות^{יב} אלא שעה אחת מועטת בצין השמשות זה ושעה אחרת צין השמשות אחר ובצל שהוא שצין השמשות יש להסתפק שמא כולו מן היום או כולו מן הלילה או חציו יוס וחציו לילה והשמא אחי שפיר דספק לטומאה דשמא הראשון כולו מן היום והשני כולו מן הלילה ומפסיקי יוס צינתים או שמא תרוייהו יוס או תרוייהו לילה ואיכא צ' ימים רזופין וספק לקרצן שמא הראשון מן היום ומן הלילה והשני לילה או הא' יוס והצ' חציו יוס וחציו לילה ואיכא ג' רזופין וההיא דהעושה

במה מדליקין פרק שני שבת

מפני מה אמרו אין עומנין בדבר המוסיף הכל ואפילו מצעוד יוס. כדתנן לקמון^א לא בגפת ולא בזצל ואף על גב דסתם הטמנה מצעוד יוס הוא דהא אסרינן משחשכה: **צרימץ**. אפר המעורב בגחלים: ויעמין. דהא מצעוד יוס הוא: **גזירה שמא יחסה בגחלים**. משחשכה שצא לצשל הקדירה שלא צשלה כל צרכה וגזרו אף צבישלה כל צרכה עד שיגרוף או שיקטוס. והכי מסקינן צפרק כירה (דף לו:)‏ דלאמר א רבי קטמה והוצערה משהין עליה חמין שהוחמו מצעוד יוס כל צרכן ותצשיל שצישל כל צרכו וכן אמר רבי יוחנן^ב: **מן היום ומן הלילה**. כלומר ספק **א** יש צו משניהם: **ספק כולו מן היום ספק כולו מן הלילה**. הרי ג' ספיקות לפיכך מטיילין עליו חומר שני הימים. ולקמן מפרש למאי הילכתא שיין לומר שמא יש צו משניהם: **מאדימין**. שגראה אדמומית חמה צעצים: **הכסוף**. השחיר: **הסחתון**. סתתון של כיפת הרקיע הסמוכה לארץ: עליון. גוצהה של כפה אינה ממחרת להכסוף. ולקמן פריך מאי קאמר דקשיא סיפא ארישא: **חצי מיל**. זהו שיעור אורך צין השמשות ולאחר חצי מיל הוי לילה: **כהרף עין**. כשיעור קרינת עין צרפיון ולא צמזקה: **זה נכנס**. הלילה נכנס והיום יוצא יציאת זה עס כניסת זה כשהם מתפרשין קרי צין השמשות וכל דמקמי הכי הוי יוס מעליא: **למאי הילנפא**. יטילו עליו ספק שמא משניהם יש צו צשלמא ספק כולו מן היום איכא למימר לענין מונאי שצת להציא אשם חלוי ספק כולו מן הלילה לענין לילי שצת אלא חומר שניהם למאי הילכתא: **ראה שני ציה"ש**. וציה. דצז מטמא צימים וצראיות צין שראה שמים ציום צום אחד צין שראה שמים בשני ימים רזופים צין שראה אחת בשני ימים כגון צין השמשות שחצי ליה כשתי ראיות משום ימים דילפינן מלכר ללנקה^א מה נקבה צימים אף זכר צימים וראיות צגופיה מיפרשא כדחניא צמגילה (דף ס. מנה הכתוב שמים וקראו טמא כו': **ספק לטומאה ולקרצן**. ספק טמא ספק טהור ספק חייב קרצן עס הטומאה ספק אינו חייב קרצן אבל טמא שצעה דצז בעל שתי ראיות או שני ימים כל תורת טומאת וצין עליו ושלישי מציאתו לידי קרצן. וזה שראה שני צין השמשות ספק יוס אחד

הוא וטמא בשני ראיות או שני ימים רזופין הן וטמא נמי צתורת ימים ספק צ' ימים שאין רזופים הן וטהור מוטומאת שצעה אלא כצעבל קרי צעלמא דלאו שמי ראיות ציום אחד איכא ולא שני ימים רזופין איכא ספק שהן ג' ימים רזופין דצז גמור הוא אף לקרצן כיצד שמא צין השמשות הראשון כולו מן היום וציה"ש השני כולו מן הלילה וממלא יוס אחד הפסק צינתיים וטהור או שניהם מן היום דהוו להו שני ימים רזופין וכן אש שניהם מן הלילה הוו להו נמי שני ימים רזופין או שמא אש הראשון מן הלילה והשני מן היום הוו להו נמי שמי ראיות ציום אחד וטמא שצעה בכל אלו ואין כאן קרצן או שמהא הראשונה מוקצתה ציום ומקצתה צלילה והשניה כולה מן חטאת העוף הצאה על הספק ואין נאכלת דשמא ללו צר קרצן הוא ומליקת חולין נצלה: **ראה אחת ציה"ש ספק לטומאה**. שמא מקצתה ציום ומקצתה צלילה והיינו חומר צ' ימים וטמא ו' או שמא כולה או מן היום או מן הלילה ואין כאן אלא אחת: **פני מורה מאדימים**. עדיין לא הכסוף אפי' תחתון: **כרוך וטני**. שני הדצרים ככרך אחד צתורה אחת: **ואזרו לעעמיהו**. דרכה סבר שיעור ציה"ש נפש ורב יוסף סבר זוער:

הוא וטמא בשני ראיות או שני ימים רזופין הן וטמא נמי צתורת ימים ספק צ' ימים שאין רזופים הן וטהור מוטומאת שצעה אלא כצעבל קרי צעלמא דלאו שמי ראיות ציום אחד איכא ולא שני ימים רזופין איכא ספק שהן ג' ימים רזופין דצז גמור הוא אף לקרצן כיצד שמא צין השמשות הראשון כולו מן היום וציה"ש השני כולו מן הלילה וממלא יוס אחד הפסק צינתיים וטהור או שניהם מן היום דהוו להו שני ימים רזופין וכן אש שניהם מן הלילה הוו להו נמי שני ימים רזופין או שמא אש הראשון מן הלילה והשני מן היום הוו להו נמי שמי ראיות ציום אחד וטמא שצעה בכל אלו ואין כאן קרצן או שמהא הראשונה מוקצתה ציום ומקצתה צלילה והשניה כולה מן חטאת העוף הצאה על הספק ואין נאכלת דשמא ללו צר קרצן הוא ומליקת חולין נצלה: **ראה אחת ציה"ש ספק לטומאה**. שמא מקצתה ציום ומקצתה צלילה והיינו חומר צ' ימים וטמא ו' או שמא כולה או מן היום או מן הלילה ואין כאן אלא אחת: **פני מורה מאדימים**. עדיין לא הכסוף אפי' תחתון: **כרוך וטני**. שני הדצרים ככרך אחד צתורה אחת: **ואזרו לעעמיהו**. דרכה סבר שיעור ציה"ש נפש ורב יוסף סבר זוער:

אפרש לעמוד עליו. ואמרנין על הא דר' יהודה הא גופה קשיא. ומתרין רבה כרוך וחני, איהו בה"ש משתשקע החמה וכל זמן שפני מערב מאדימין את המזרח, וסימנך כותיהו. פי' אם יהיה נג דולק בבית ובו חלון פתוח למערב מותראי אור הגר כנגד פתח החלון במזרח וגם הכסף התחתון ולא הכסף העליון עריין ביה"ש הוא. הכסף העליון והשוה לתחתון, זהו לילה. ורב

יוסף תני לה הכי איהור בה"ש משתשקע החמה וכל זמן שפני מערב מאדימין למזרח עדיין הוא יום, הכסף התחתון ולא הכסף העליון ביה"ש, הכסף העליון והשוה לתחתון לילה. ואודו לעעמיהו דאתמר שיעור בין השמשות בכמה, רבה אמר כדי הילוך ג' רבעי מיל ור"י אמר ב' שלישי מיל

מסורת הש"ס

^[א] צרכות צו. ^[ב] (צ. נדה נג.) ^[ג] (מסותפס פסחים ב. צ"ק ס: דיה לעולם יכנסו.) ^[ד] וזם פ"א מ"ג, (ד' דף מו:.) ^[ה] שם איתא ר' יתחק צר תתמי א"ר אושעיא, (ו' נלקמן לו:.) ^[ו] ויקרא טו.

^[א] צו. ^[ב] חני יוצא ואף אפשר לעמוד עליו) ^[ג] תל"מ וי"צ ^[ד] בתוספות משמע דלא נרס' ואף לעמוד עליו כס נאשריי' ^[ה] ליה אלא צבש' גרם ^[ו] ליה: ^[ז] (צ. רש"י דיה מן היום וכו' ספק אי צו:

^[א] גב' אלא תלחא רבעי. ^[ב] עיין פירש"י צרכות דף צ ^[ג] ע"כ ד"ה ואלא כהניס נמנה ^[ד] דף ע"ז ע"א צבש' ד"ה ציה"ש וי"ע:

ומפני מה אמרו אין עומנין אפילו בדבר שאינו מוסיף משחשכה, גזירה שמא יטמין ברמץ ויבא לתחת בגחלים. ת"ר בין השמשות מן היום ומן הלילה, ספק כולו מן היום ספק כולו מן הלילה, מטיילין אותו לחומר ב' ימים. ואמרין למאי הלכתא לטומאה, כדתנן במסכת ובין פרק א', ראה ב' ימים בין השמשות ספק לטומאה ולקרצן, פי' האיש מטמא בראיות, והאשה בג' ימים. עכשיו איש שראה ביום שבת בין השמשות, אם תאמר בין השמשות כולו (א') יום הוא, הנה ראייה אחת בשבת, צור ראה ביום ראשון בין השמשות הנה ראייה שניה ביום ראשון. ואות' בין השמשות של יום ראשון חציו מליל יום ב' הוא. נמצא שראה ג' ימים ב' ראיות, בשבת ביום א' יום שני, וקיי"ל ב' לטומאה שלש לקרצן. ראה אחד בין השמשות ספק לטומאה. יש לומר ראשון בין היום ובעל קרי הוא ואינו טמא אלא יומא, ויש לומר בין השמשות חציו יום. לגי' ימים או לגי' לילות הרי זה זב גמור. ותציא בתוספתא (פ"א זבין) ומורה ר' יוסי שאם ראה אחת בין השמשות, אף על פי שאין כאן כדי טבילה וסיפה, יש בו ב' ראיות, שב' ימים חולקין אותה. וכן היה ר' יוסי אומר, ראה אחת בין השמשות, ספק לטומאה ופטור מן הקרצן. ראה שמים בין השמשות, ספק לטומאה ולקרצן. אחת דראי ושתים בין השמשות, או אחת בין השמשות ושתים ודאי, לטומאה וספק קרצן, שתיים ודאי ואחת בין השמשות, ואו שתיים בין השמשות ואחת ודאי, ודאי לטומאה ולקרצן.]

סוף הבייורא. ואיהו בין השמשות משתשקע החמה וכל זמן שפני מזרח מאדימים הכסף התחתון ולא הכסף העליון זהו (יזם) ובה"ש, הכסף העליון והשוה לתחתון זהו לילה. דבריו רבי יהודה. ר' נחמיה אומר בה"ש משתשקע החמה עד כדי הילוך חצי מיל. רבי יוסי אומר ביה"ש כהרף עין הלילה נכנס והיום יוצא ואי אפשר לעמוד עליו. ואמרנין על הא דר' יהודה הא גופה קשיא. ומתרין רבה כרוך וחני, איהו בה"ש משתשקע החמה וכל זמן שפני מערב מאדימין את המזרח, וסימנך כותיהו. פי' אם יהיה נג דולק בבית ובו חלון פתוח למערב מותראי אור הגר כנגד פתח החלון במזרח וגם הכסף התחתון ולא הכסף העליון עריין ביה"ש הוא. הכסף העליון והשוה לתחתון, זהו לילה. ורב יוסף תני לה הכי איהור בה"ש משתשקע החמה וכל זמן שפני מערב מאדימין למזרח עדיין הוא יום, הכסף התחתון ולא הכסף העליון ביה"ש, הכסף העליון והשוה לתחתון לילה. ואודו לעעמיהו דאתמר שיעור בין השמשות בכמה, רבה אמר כדי הילוך ג' רבעי מיל ור"י אמר ב' שלישי מיל